

глибокі, а на розчленованих ділянках під лісовою рослинністю виникли лісові опідзолені ґрунти від ясно-сірих до чорноземів опідзолених [2].

Список використаних джерел

1. Гаврилюк В.Б. Сучасний стан ґрунтів Хмельниччини та шляхи відтворення і поліпшення їх родючості / В.Б.Гаврилюк, В.Б.Кирилюк, В.І.Печенюк. – Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2005.– 92 с.
2. Природа Хмельницької області / Під ред. К.І. Геренчука. – Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1980. – 152 с.
3. <https://km-oblrada.gov.ua/khmelnysky-region/>
4. <https://online.km.ua/geo10.html>

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

Антонюк Ю. Ю., Гуменюк Г. Б.

*Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка*

Суспільний інтерес до якості ґрунту зростає в усьому світі, оскільки людство розуміє його цінність як води та повітря, для стійкого розвитку цивілізації [5]. Важливою властивістю ґрунтів є її родючість. Завдяки їй ґрунти є основою забезпечення добробуту населення. Проте, якість ґрунту поступово погіршується.

Показники родючості ґрунту – це кількісно визначені його властивості, які відіграють важливу роль у повному забезпеченні рослин факторами життя і створенні умов для такого забезпечення. Їх умовно поділяють на біологічні, агрохімічні, агрофізичні та меліоративні [2]. Родючість ґрунту включає такі основні показники:

- вміст головних елементів, необхідних для живлення рослин: азот, фосфор і калій.
- вміст достатньої кількості мікроелементів: кальцій, бор, хлор, кобальт, мідь, залізо, магній, марганець, молібден, сірка і цинк.
- місткість органічної речовини-гумусу, що покращує його структуру та допомагає утриманню вологи.

- кислотність в діапазоні рН від 6,0 до 6,8.
- набір мікроорганізмів.

Під впливом тривалого сільськогосподарського використання, екологічно незбалансованого землеробства, техногенних навантажень відбувається трансформація властивостей ґрунтів та зміна еволюційної напрямленості ґрунтових процесів і режимів, що потребує нормативного забезпечення охорони ґрунтів та регламентації антропогенних навантажень з урахуванням екологічного ризику та власне стійкості ґрунту до зовнішніх впливів для забезпечення сталого землекористування [3].

При застосуванні високих доз азотних добрив спостерігається різке зменшення вмісту гумусу в ґрунті, частина калію з сільськогосподарських угідь втрачається завдяки вітровій ерозії, внаслідок водної ерозії найбільше втрачається кальцію з ґрунту. Втрати головних елементів необхідних для живлення рослин зростають у разі внесення високих норм фізіологічно кислих мінеральних добрив. Крім того, обробіток важкою технікою, використання великих кількостей мінеральних добрив, недотримання сівозмін, використання фунгіцидів та гербіцидів, відсутність органічних добрив – всі ці чинники негативно впливають на якість та родючість ґрунтів.

Сучасне землеробство спрямоване на раціональне та екологічно безпечне використання землі, відтворення її родючості та захист від ерозії, створення оптимальних умов для формування великого і сталого урожаю сільськогосподарських культур [4]. Підвищення родючості ґрунтів є необхідною умовою для запровадження передових агротехнологій та раціонального використання місцевих ґрунтово-кліматичних ресурсів, засобів інтенсифікації та системи сівозмін. Підвищення родючості можливе лише за комплексу заходів:

- рекультивація земель;
- правильна організація території господарства та удосконалення структури земельних угідь;
- система раціонального внесення різних видів добрив;
- система захисту рослини від бур'янів і хвороб;
- система меліоративних заходів;
- система боротьби з ерозійними процесами;

- система машин та знарядь для застосування комплексної механізації;
- застосування сидератів та багаторічних трав у сівозмінах;
- застосування біологічних препаратів для захисту рослин [1].

Реалізація цих комплексних заходів з підвищення родючості ґрунтів та здійснення протиерозійних заходів на землях сільськогосподарського призначення забезпечить нормалізацію вмісту гумусу в ґрунті, а також стабілізує його, покращить вміст основних показників родючості ґрунтів.

Список використаних джерел

1. Агроном: журнал. Публікація. Як покращити родючість .2019 URL:<https://www.agronom.com.ua/yak-pokrashhyty-rodyuchist-gruntu/>.
2. Господаренко Г. М. Г 722 Агрохімія: підручник – К.: Аграрна освіта, 2013. С. 406.
3. Завершені наукові розробки – 2013/ за ред. С.А. Балюка. Харків: ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського».2014. С.44.
4. Камінський В.Ф., Балюк С.А. доповідь:«Про збереження та відтворення родючості ґрунтів». 2018.
5. Медведєв В.В. Ґрунти й українське суспільство в ХХІ сторіччі. Агрохімія і ґрунтознавство. Спецвипуск. Кн. перша. Харків. 2002. С.261.

ХАРАКТЕРИСТИКА ҐРУНТІВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Шеремета В. А., Гуменюк Г. Б.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Земельні угіддя Хмельницької області займають 75,6% її території. На решті території розміщені ліси, ріки, озера, міста та села, промислові підприємства і шляхи сполучення. Ґрунти області сформувались в основному на карбонатних лесових відкладах. На рівнинних ділянках Подільської височини під покривом степової рослинності утворились чорноземи глибокі, а